

1.

Veur 't viefentwintigjäärig bestaon van de Underste Meule hebbe die van Michels zich waat kwants laote invalle. Zeej hebbe alle bezoekers van vruger gevraog um alde foto's mei te neme en die op de roete van de kiosk geplek, mit de afbeelding nao boete zoeëdet idderein ze kin zeen. 't Is 'n schot in de roeës: de bezoekers, die 't bad nog oet daen tied kinne, zien haos neet beej de kiosk weg te houwe.

'Nae maar, noow mós se dich det ens zeen.'

'As se toch zuus wie weej d'r toen beej lepe. In van die wolle badpakke...'

'...die dich wies op de kneen hónge as se oet 't water kwaams.'

'Gen gezich.'

'As ik dao nog aan truuk dink.'

Van de badpakke geit 't oug nao baove, nao de gezichte toe.

'Kiek, heej haes se d'n alden badmeester.'

'Wie schreef dae zich toch alweer?'

De twiefel sleit toe.

'Waas det d'r genne van Jansse?'

'Nae, dae schreef zich Grispe.'

'Och jao, det is waar ook.'

D'r wuurt gelache.

'Uig heej, det van Maasse en det van Vermaas! Waat is d'r van die gewaore?'

'Det van Maasse haet zich nao d'n oorlog 'ne Amerikaan gesnut en det van Vermaas 'ne Canadees. 't Schient det zeej zich nog regelmaotig treffe, dan ens in Washington en dan ens in Ontario.'

'Kwikstertjes!'

'Luxepaerdjes.'

En zoeë geit 't wiejer. 't Is neet alzelave um telache. Langzaam wuurt d'n toeën zwaorder en klink d'r verdreet in door.

'Kiek, heej haes se Baer en Fientje.'

'Die ware heej neet weg te houwe.'

'Schrikkelik det die dao juus meuste loupe wie die bómme

1.

Voor 't vijfentwintigjarig jubileum van de Onderste Molen hebben de Michelsen zich iets leuks laten invallen. Ze hebben alle bezoekers van vroeger gevraagd oude foto's mee te nemen en die op de ramen van de kiosk geplakt, met de afbeeldingen naar buiten zodat iedereen ze kan zien. 't Is 'n een schot in de roos: de bezoekers, die 't bad nog uit die tijd kennen, zijn niet bij de kiosk weg te slaan.

'Nee maar, nou moet je dat toch 'ns zien.'

'Als je toch ziet hoe we er toen bijliepen. In van die wollen badpakken...'

'...die je tot op je knieën hingen als je uit 't water kwam.'

'Geen gezicht.'

'Als ik er nog aan terugdenk.'

Van de badpakken gaat 't oog naar boven, naar de gezichten.

'Kijk, hier heb je de oude badmeester.'

'Hoe heette hij toch alweer?'

De twijfel slaat toe.

'Was dat er niet een van Janssen?'

'Nee, die heette Grispen.'

'Ach ja, dat is waar ook.'

Er wordt gelachen.

'Kijk hier, de dames Maassen en Vermaas. Wat is er van die geworden?'

'Dat van Maassen heeft na de oorlog 'n Amerikaan verschalkt en dat van Vermaas 'n Canadees. Ze schijnen elkaar nog regelmatig te zien, nu eens in Washington en dan weer in Ontario.'

'Tuthola's'

'Luxepaardjes.'

En zo gaat 't verder. 't Is niet altijd om te lachen. Langzaam wordt de toon zwaarder en klinkt er verdriet in door.

'Kijk, hier heb je Baer en Fientje.'

'Die waren hier niet weg te slaan.'

'Vreselijk, dat zij daar nou net moesten lopen toen die bom-

vele. Net 'n kiendje gekrege, en weg ware zeej. Op slaag doeëd.
Dae stómm'n oorlog.'

'Waat 'ne rôt tied.'

'Maar good det dae veurbeej is.'

'Jao, dao haet de jeug van taegeswaordig gen benöl mier van. Die doon maar wao zeej zin in hebbe en trekke zich nöriges waat van aan.'

'Die weite neet waat oorlog is. Die hebbe allein maar vreejheid en welvaart gekind.'

2.

Zoeë geit det 'n tiedje door, wies det d'r 'n jungske aan kump te geloupe mit 'n täötje chips in zien hand. Hae stik ziene bums ónder door 't aoep buffetraam en rup: 'Tante Toos! Tante Toos!'

Toos Michels, de zwiegerse van Sjraar, kump van achter oet de keuke nao veur en löp nao 'm toe.

'Zeg 't ens, knöl, waat is d'r?'

'D'r zit gen täötje mit zalt in mien täötje mit chips.'

In daen tied mós se dich nog zelf 't zalt op dien chips doon.

'Det kint neet. Haes se good gekeke?'

'Jao.'

men vielen. Net 'n kindje gekregen, en weg waren ze. Op slag dood. Die stomme oorlog.'

'Wat 'n rottijd.'

'Ja, maar goed dat hij voorbij is.'

'Ja, daar heeft de jeugd van tegenwoordig geen idee meer van. Die doon maar waar ze zin in hebben en trekken zich nergens iets van aan.'

'Ze weten niet wat oorlog is. Die hebben alleen maar vrijheid en welvaart gekend.'

2.

Zo gaat dat 'n tijdje door, tot er 'n jongetje komt aanlopen met 'n zakje chips in z'n hand. Hij steekt z'n hoofd onder door 't open buffetraam en roept: 'tante Toos? Tante Toos!'

Toos Michels, de schoonzuster van Sjraar, komt van achteren uit de keuken naar voren en loopt naar 'm toe.

'Zeg 't 'ns, knul, wat is er?'

'D'r zit geen zakje met zout in mijn zakje chips.'

In die tijd moest je nog zelf 't zout op je chips doon.

'Dat kan niet. Heb je goed gekeken?'

'Ja.'

'In idder täötje chips zit 'n täötje mit zalt.'
 'In det van mich neet.'
 'Is 't dich neet op de grónd gevalle?'
 'Nae, dan had ik 't waal gezeen.'
 'Kiek nog maar ens good!'
 'Ik hoof neet te kieke. D'r zit d'r gen in!'
 'Dan its se ze dich maar op zónder zalt. Al det zalt is gaar neet good.'
 Noow meujt ein van de aldere zich d'r mei.
 'In d'n oorlog ote weej ouk waal ens petatte zónder zalt. Dao geis se neet doeëd van.'
 Idderein lach, behalve 't jungske zellef det op zien neus kiek en mak det hae wegkump.
 'Dae mót zich neet zoeë bedoon,' zaet die ein weer.
 'Zó'n gedeuns veur 'n bietje zalt.'
 't Is net as of d'r is aafgetrap veur 'n pötje näöle euver de jeug van taegeswaordig.
 'Alles mótte zeej hebbe.'
 'Die weite gaar neet wie good zeej 't hebbe.'
 'As die ens die letste oorlogsmaonde hadde meigemak, toen die bómme vele en weej door de keld en de snieë nao Kaldekerke meuste loupe.'
 Net op det ougenblik kómme de nozems 't bad binne. Zeej zien van wied aaf te hure op eur knetterende brómmers.
 'Huur, dao haes se eur weer.'
 'Waat 'n leweit det die rot dinger make.'
 Sebiet wuurt 't stil in 't bad. Idderein spits zich de oeëre nao 't geluud van eur Kreidler Floretts. 't Is asof me van vaer aaf 't circus hure aankómme en wit: d'r steit waat te gebeure!
 De jóng blage vraoge zich aaf of zeej eure transistorradio beej zich zulle hebbe en d'r weer net zoeë ruig oetzeen wie lets.
 Ouk beej de maedjes geit 't blood flotter struime. Wae zien 't die dao kómme? Theo en Jos, die tweeë baekvaegers, die niks aankieke en d'r beej loupe as James Dean en Marlon Brando? Of Lei en Jeu, die alzelave goje zin hebbe en leedjes van Elvis Presley en Cliff Richard zinge?

'In ieder zakje chips zit 'n zakje met zout.'
 'In dat van mij niet.'
 'Is 't niet op de grond gevallen?'
 'Nee, dan had ik 't wel gezien.'
 'Kijk nog maar 'ns goed!'
 'Ik hoef niet te kijken. Er zat er geen in!'
 'Dan eet je 't maar zonder zout. Al dat zout is helemaal niet goed.'
 Nu bemoeit één van die ouderen zich ermee.
 'In de oorlog aten we ook wel 'ns aardappelen zonder zout. Daar ga je niet dood van.'
 Iedereen lacht, behalve 't jongetje in kwestie dat op z'n neus kijkt en maakt dat hij wegkomt.
 'Hij moet zich niet aanstellen,' zegt die ene weer.
 'Zo'n ophef voor een beetje zout.'
 't Is net alsof er is afgetrapt voor 'n partijtje zaniken over de jeugd van tegenwoordig.
 'Alles moeten ze hebben.'
 'Ze weten helemaal niet hoe goed ze 't hebben.'
 'Die hadden die laatste oorlogsmaanden eens moeten meemaken, toen die bommen vielen en wij door de kou en de sneeuw naar Kaldenkerken moesten lopen.'
 Net op dat moment komen de nozems naar 't bad. Ze zijn van veraf te horen op hun knetterende brommers.
 'Hoor, daar heb je ze weer.'
 'Wat 'n herrie die maken met die rottingen!'
 Op slag wordt 't stil in 't bad. Iedereen spitst de oren naar 't geluid van hun Kreidler Floretts. 't Is alsof je van ver af 't circus hoort aankomen en weet: er staat wat te gebeuren.
 De jongere jongens vragen zich af of ze hun transistorradio bij zich hebben en er weer net zo ruig uitzien als laatst.
 Ook bij de meisjes begint 't bloed sneller te stromen. Wie zullen 't zijn? Theo en Jos, die twee ruige slungels, die zich nergens iets van aantrekken en er bijlopen als James Dean en Marlon Brando? Of Lei en Mat, die altijd goede zin hebben en nummers van Elvis Presley en Cliff Richard zingen?